

**Науковий реферат статті Науменкової С. В. та Цицик К. Ю.
"Макропруденційний банківський нагляд та умови
забезпечення його ефективності"**

Посилення фінансової нестабільності та дезорганізації економіки в Україні обумовлюють посилення уваги до проблем попередження системних ризиків та забезпечення від їх руйнівних наслідків. Провідна роль у забезпеченні фінансової стійкості належить макропруденційному банківському нагляду, ефективність якого визначається наявністю певних передумов та особливостей наявної в країні організаційної моделі нагляду.

Запровадження макропруденційного банківського нагляду можливе за умов інституційної, політичної та фінансової незалежності органу нагляду, прозорості його діяльності, реалізація яких передбачає запровадження системи заходів відповідної спрямованості. Для здійснення макропруденційного банківського нагляду створюється система, яка орієнтована на більш ефективне використання ресурсів нагляду, і складається з таких підсистем забезпечення: інституційної, методологічної, законодавчо-нормативної, організаційно-комунікативної та кадрово-професійної.

Ефективність макропруденційного банківського нагляду в цьому контексті доцільно розглядати на основі застосування інституційного та функціонального підходів, що дозволяє виокремити інституційну та функціональну ефективність макропруденційного банківського нагляду.

Інституційна ефективність макропруденційного банківського нагляду визначається наявністю відповідних органів та повнотою закріплених за ними повноважень щодо моніторингу ризику виникнення системної банківської кризи.

У свою чергу, функціональна ефективність макропруденційного банківського нагляду характеризується повнотою та дієвістю реалізації органами нагляду функцій, спрямованих на мінімізацію ризику виникнення системної банківської кризи, на основі запровадження безперервного циклу нагляду.

Таким чином, підвищення ефективності макропруденційного банківського нагляду доцільно проводити за такими напрямками.

По-перше, необхідними є організація та переформатування системи банківського нагляду в Україні, що має здійснюватися на основі вдосконалення інституційної структури нагляду та підвищення ефективності наглядових функцій, спрямованих на мінімізацію ризику виникнення системної банківської кризи.

По-друге, доцільним є вдосконалення організаційної структури органів банківського нагляду. Це стосується, в першу чергу, формування профільних підрозділів з конкретних напрямів наглядової діяльності, створених за принципом функціональної спеціалізації.

По-третє, надважливим завданням є вдосконалення інструментарію макропруденційного банківського нагляду, адже дане питання набуває особливої гостроти в умовах імплементації ризик-орієнтованого нагляду, що потребує ґрунтовного перегляду техніки аналізу та оцінок діяльності банків, які використовують власні системи оцінки ризиків.

Література: 1. Abouch M. Financial Stability: Definitions, Theoretical Foundations and Roles of the Central Banks / M. Abouch, S. Abdessamad, Z. Firano // *International Research Journal of Finance and Economics*. – 2012. – Issue 84. – P. 76–94. 2. Моисеев С. Р. Концепция макропруденциальной политики / С. Р. Моисеев, М. А. Лобанова // *Деньги и кредит*. – 2013. – № 7. – С. 46–54. 3. Степаненко О. П. Оцінювання ефективності функціонування та розвитку банківської системи / О. П. Степаненко // *Економіка розвитку*. – 2013. – № 1. – С. 5–10. 4. Core Principles for Effective Banking Supervision [Electronic resource]. – Access mode : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=45216. 5. Garcia G. H. Failing prompt corrective action / G. H. Garcia // *Journal of Banking Regulation*. – 2010. – Vol. 11, issue 3. – P. 171–190. 6. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 02.08.2004 р. № 361 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>. 7. Global systemically important banks: updated assessment methodology and the Higher loss absorbency requirement. July 2013: Basel Committee on Banking Supervision, 2013. – 20 p. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>. 8. Трохименко В. І. Еволюція ринку банківських послуг: теоретико-методологічні підходи / В. І. Трохименко // *Економіка розвитку*. – 2014. – № 3. – С. 59–64. 9. Науменкова С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури : монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К. : Університет банківської справи, Центр наукових досліджень Національного банку України, 2009. – 384 с. 10. Науменкова С. В. Особливості моделей організації пруденційного банківського нагляду / С. В. Науменкова, К. Ю. Цицик // *Фінансова інфраструктура України: проблеми та напрямки розвитку* : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 листопада 2013 р., м. Київ. – С. 237–240. 11. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standard. A Revised Framework. Updated November 2005: Basel Committee on Banking Supervision, 2005. – 272 p. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs118.pdf>. 12. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems. December 2010 (Updated June 2011): Basel Committee on Banking Supervision, 2010. – 69 p. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>. 13. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. January 2013: Basel Committee on Banking Supervision, 2013. – 75 p. [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>. 14. Директива 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року про започаткування, здійснення та пруденційний нагляд за діяльністю установ, що працюють з електронними грошима, що вносить зміни до Директив 2005/60/ЄС та 2006/48/ЄС і припиняє дію Директиви 200/46/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=61712. 15. Директива 2002/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2002 року про здійснення додаткового нагляду за кредитними установами, страховими компаніями та інвестиційними фірмами, що входять до фінансового конгломерату, та яка вносить зміни до Директив Ради 73/239/ЄС, 79/267/ЄС, 92/49/ЄС, 92/96/ЄС, 93/6/ЄС та 93/22/ЄС, а також Директив Європейського Парламенту та Ради 98/78/ЄС та 2000/12/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua>.

Інформація про авторів

Науменкова Світлана Валентинівна – докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри банківської справи Київського національного університету імені Тараса Шевченка (03022, Україна, м. Київ, вул. Васильківська, 90а, e-mail: snaumenkova@yandex.ru).

Цицик Катерина Юріївна – аспірант кафедри банківської справи Київського національного університету імені Тараса Шевченка (03022, Україна, м. Київ, вул. Васильківська, 90а, e-mail: tsytsyk.k@gmail.com).